

Ammatillinen koulutus kiinnostaa yhä useampaa nuorta

Ammatillinen koulutus kiinnostaa opetusministeriön teettämän tutkimuksen mukaan yhä useampaa nuorta. Samalla mielikuvat ammatillisesta koulutuksesta ja sen tuottamasta osaamisesta ovat parantuneet. Suhtautumista ja asenteita toisen asteen ammatillista koulutusta kohtaan selvittänyt tutkimus toteutettiin vuodenvaihteessa 2006–2007 syvähaastatteluilla sekä puhelin- ja internetkyselyillä, joihin osallistui kaikkiaan yli tuhat nuorta ja työelämän edustajaa.

Nuoret pitävät ammatillisesta koulutuksesta hyvänä tienä työelämään

Tutkimuksen mukaan ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevilla tai ammatillisesta koulutuksesta kiinnostuneilla on selkeät ammatilliset tavoitteet. He eivät halua hukata aikaa, jos unelma-ammatti on jo selvillä. Ammatillisessa koulutuksessa olevilla on kova halu työelämään, sillä neljä viidestä piti työtä kiinnostavampana kuin opiskelua.

Tärkein kriteeri opiskelupaikkaa valittaessa on itseä kiinnostava ala. Muita kriteereitä ovat halu saada nopeasti hyvä ammatti ja päästä työelämään. Nuoret ajattelevat myös tulevaisuutta ja työllistymistä. Noin 85 prosentilla sekä yhdeksäsluokkalaisista että ammattiin opiskelevista alan valintaan vaikuttavat tulevaisuuden työnäkymät.

Lukion valinneista reilu kolmannes oli ollut kiinnostunut myös muista koulutusvaihtoehdoista. Osa lukiolaisista tähtäsi yliopistokoulutusta vaatimaan ammattiin, mutta suuri osa valitsi lukion, koska ei ollut vielä löytänyt omaa alaansa. Samanaikaisesti ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittamista piti kiinnostavana vaihtoehtona puolet lukiolaisista.

Myönteisiä mielikuvia ammatillisesta koulutuksesta kohtaan ovat edistäneet muun muassa parantuneet jatko-opintomahdollisuudet. Nykyisin lähes kaikki nuoret tietävät, että myös ammatillisten opintojen jälkeen voi jatkaa korkeakouluun. Ammatillisessa koulutuksessa olevista haastatelluista noin neljännes aikoi jatkaa opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Koulutusvalinnat tehdään itsenäisesti mutta vanhempia kuunnellen

Tutkimuksen mukaan nuorilla on riittävästi tietoa opiskeluvaihtojensa pohjaksi. Eniten tietoa nuoret saavat opinto-ohjaajalta (64 %) tai koulusta yleensä (43 %), ja erityisesti erilaiset tutustumiskäynnit koettiin hyödyllisiksi. Muita tiedonlähteitä ovat kaverit, vanhemmat ja internet, jotka kaikki saivat noin kymmenen prosentin kannatuksen.

Nuoret tekevät koulutusvalintapäätöksen itsenäisesti, ja kavereiden tai opinto-ohjaajien mielipiteet vaikuttavat melko vähän. Sen sijaan lähes puolet yhdeksäsluokkalaisista piti vanhempien mielipidettä tärkeänä opiskelupaikkaa valitessaan. Vanhempien asenteet ovat edelleen lukiota arvostavia, eivätkä ammatillisen koulutuksen jälkeiset jatko-opintomahdollisuudet ole vanhemmille kovinkaan tuttuja.

Ammattiin opiskelevat ovat tyytyväisiä opiskelupaikkaansa

Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 96 prosenttia oli tyytyväisiä opiskelupaikkaansa, ja yhdeksän kymmenestä vastaajasta piti opiskelua kiinnostavana. Erityisesti kiiteltiin sitä, että teoriaa ja käytäntöä on sopivassa suhteessa. Työssäoppimisjaksoilla päästään siirtämään teoriaa käytäntöön, saadaan konkreettista palautetta ja luodaan arvokkaita suhteita työelämään.

Ammatillisissa oppilaitoksissa viihdytään, sillä opiskelijoista 85 prosenttia pitää koulunkäyntiä mukavana. Viihtymistä edistää se, että lähes yhdeksän kymmenestä haastatellusta oli päässyt opiskelemaan ensisijaiseen valintaansa.

Yritysten henkilöstöpäättäjistä ammatillinen koulutus laadukasta

Tutkimukseen haastateltiin myös yrityksissä henkilöstöasioista päättäviä. Heillä oli yleisesti ammatillisesta koulutuksesta myönteinen kuva, sillä 85 prosenttia piti ammatillista koulutusta laadukkaana. Erityisesti kiiteltiin koulutuksen käytännönläheisyyttä ja oppimista käytännön työssä. Lähes kaikki vastaajat (97 %) olivat sitä mieltä, että tulevaisuudessa työmarkkinoilla tulee olemaan pulaa ammattiosaajista. Lähiaikoina neljä viidestä aikoi rekrytoida ammatillisen tutkinnon suorittaneita henkilöitä yritykseensä.

Vaikka neljä viidestä vastaajasta katsoi ammatillisen koulutuksen suorittaneiden osaamisen vastaavan työelämän vaatimuksia, esitettiin sitä kohtaan myös eniten kritiikkiä. Yrityspäättäjien mielestä tulevaisuuden suurin haaste on kohdistaa koulutusta työelämän tarpeiden mukaisesti.

Mielikuvatutkimuksen tavoitteet ja toteutus

Tutkimuksessa selvitettiin suhtautumista ja asenteita toisen asteen ammatillista koulutusta kohtaan. Lisäksi pyrittiin saamaan tietoa siitä, miten ammatillisen koulutuksen kiinnostavuutta voitaisiin lisätä. Tutkimuksen toteuttivat IROResearch Oy ja Viestintä Oy Viisikko opetusministeriön toimeksiannosta joulukuussa 2006–tammikuussa 2007. Kohderyhmänä olivat 9. luokalla opiskelevat nuoret, ammatillisissa oppilaitoksissa toista vuotta opiskelevat nuoret sekä yli kymmenen työntekijän yritysten henkilöstöasioista vastaavat päättäjät.

Tutkimuksessa toteutettiin syvähaastattelu/parihaastattelu 52 vastaajalle pääkaupunkiseudulla, Savonlinnassa ja Raumalla. Lisäksi tehtiin tietokoneavusteinen puhelinhaastattelu 900 nuorelle ja 100 yrityspäättäjälle ympäri Suomea. Puhelinhaastattelussa mukana oli myös lukiolaisia, joille esitettiin lyhennetty kysymyssarja koskien opiskelupaikan valinnan perusteita ja yleistä tietämystä koulutuksesta. Syvähaastatteluihin osallistui myös yläasteiden opintojenohjaajia.

Lisätietoja:

- ylitarkastaja **Seija Rasku** (opetusministeriö), puh. (09) 1607 6963 tai 0400 958 845

Kooste tutkimuksen keskeisistä tuloksista on opetusministeriön nettisivuilla osoitteessa www.minedu.fi/OPM.